

Számtalan budapesti térkép létezik

Fábri Péter örül, hogy ma már akadnak szigeteik a normális és a vadembereknek is

A napokban jelent meg Fábri Péter Titkos könyv című, Budapesten játszódó regénye. Miként verseiben, novelláiban, dalszövegeiben oly gyakran, ebben is feltűnnek fiatalokának budapesti helyszínei, hangulatai.

– Egy nyolc évvel ezelőtt készült interjúban azt mondta: végleg szakított a politikával. Ennek ellenére manapság több alkalommal is közrebocsátotta véleményét az elmúlt évek politikai, közéleti visszásságairól.

– Olyan viszonyok között szeretnék élni, amelyekben az embernek nem szükséges különösebben figyelnie a politikára, legfeljebb néha kell felkapnia a fejét egy-egy komolyabb lopás kapcsán. Az elmúlt években viszont nem lehetett nem odafigyelni. Bár a rendszerváltozás előtt közel álltam az ellenzékhez, néhány megmozdulásban is részt vettem, szerveztem besúgásra méltató kulturális programokat, amelyekre olyan művészeket hívtam meg, mint Csalog Zsolt, Esterházy Péter, Tandori Dezső, Petri György, Kornis Mihály vagy Eörsi István, de nem publikáltam a második nyilvánosságban. Művészként fontos volt a megszólalás lehetősége, nem akartam ettől megfosztani magam.

– A második nyilvánosságban nem publikált, olykor viszont részt vett annak életében. A könyvhétre megjelent Titkos könyv című kötetében kedves helyei között említi az egykor volt Fialat Művészek Klubját, többször ír a fővárosi bohémek körében kedvelt Balettcipőről, igaz, az igencsak konzolidált Hungária Kávéházról is. Most akkor milyen fiatalember volt: léha, pesti művész, vagy kávéházakba járó, komoly értelmiségi?

– Ha léha lettem volna, nehezen tanulok meg négy nyelvet, nehezen olvasom el mindazt, amit elolvastam. A barátaim is sokat tanultak, sokat gondolkodtak, ebből következően szerettek beszélgetni. Így tehát én a Fialat Művészek Klubjában vagy a Balettcipőben sem a léhaságot kerestem. Inkább az értelmes emberek társaságát.

– Kik jártak oda?

– Ragyogó a névsor. Hogy csak néhány nevet említek: Petri György, Ha-

raszti Miklós Szentjóbó Tamás, Csalog Zsolt. A Balettcipőbe főleg színészek, zenészek jártak. Volt aztán egy baráti asztaltársaságunk is, főleg nyelvészeti kérdéseket vitattunk meg hetente egy alkalommal, de törzshelyünk nem volt, állandóan költöztünk.

– Miért?

– Mert akkoriban elég satnya volt Budapesten a vendéglátás állapota. Egyébként érdekes: a hatvanas-hetvenes években a fővárosban élő értelmiségiek fejében létezett egy virtuális térkép, rajta a fontos találkozási pontok, az értelmiségi törzshelyek. Persze erről a városról ma már számtalan térkép létezik. Van ugye egy turistatérkép, amelyen szerepel a Halászbástya, a Hősök tere, a Vajdahunyad vára, van aztán egy alternatív térkép, amelyen szerepel a Darshan udvar, a Trafó, a Művész mozi és hasonló; sorolhatnék még néhányat. Ráadásul ma már egy-egy stílus kedvelői annyi fontos találkozási pontot találnak, hogy ez be is csaphatja azokat, akik nem figyelnek másra.

– Mire gondol?

– Idejön egy külföldi, és azt hiszi, hogy a főváros csak csipkés műemlékekből áll. Vagy alternatív szórakozóhelyekből. Bár Budapestet ma már nagyon különböző hálókat alkotják, egy közös vonás mégiscsak felfedezhető bennük.

– Mégpedig?

– A színpadiasság. Ha megnézzük például a Halászbástyát, a Vajdahunyad várát és mondjuk a Darshan udvart, esetleg az új, Lehel téri piacot, azt látjuk, hogy itt folyamatosan él egyfajta színpadias építészeti szemlélet. Olyan ez a város, mintha itt koroktól függetlenül, állandóan díszleteket építenének. Néha nagyon jól sikerült díszleteket, néha olyan förtelmeseket, mint mondjuk a Terror Háza, de ezek valahogy mégis azonos szemléletből következnek. Van aztán, amelyik csúnya ugyan, de az idők során megszépült. Ilyen az egészen komikus Halászbástya, az aránytalan és zavaros stílusú Parlament vagy az eredetileg is díszletnek épült Vajdahunyad vára.

– Ez a sok díszlet eltakar valamit? Vagy valami helyett épül?

– A díszlet olyan, mint a maszk. Semmi sem leplez le jobban. A maszknak is az a lényege, hogy kiemel egy nagyon

Város az egyes emberek gondolkodásából épül

FOTÓ: TEKNÓS MIKLÓS

fontos vonást. Jellemző, hogy a hagyományos, rituális színházakban, így az ókori görög vagy a japán nó színházban csak a főszereplő hordott maszkot, a mellékszereplő játszhatott a saját arcával, mert nem volt lényeges. Így van ez az épületekkel is.

– Említette, hogy sok jó „díszlet” is születik.

– Örülök, hogy ma már vannak olyan helyek, ahová jó bemenni, és ahol tetten érhető, hogy a vendéglátásba mennyi finomságot, ötletet, művészetet lehet belevinni. Körül lehet nézni akár az Eckermann kávézóban is, ahol beszélgetünk. Látszólag egyszerű, díszítés nélküli, német stílusú hely, de becsapós, mert lassan felfedezi az ember a finom részleteket, a hátsó teremben a kiállítás, a fontos napi- és hetilapokat, aztán azt, hogy a kávé remek, a kiszol-

gálás minősége a régi kávéházak világát idézi. Ma már sokféle sziget van. Akadnak szigeteik a normális és a vadembereknek is. Az utóbbiakra is szükség van. Nem vágyom vissza a régi világba, amikor valamiféle egységes, megbocsátó kedvesség uralkodott mindenfelé. Annak a kellemetességnek ára volt. Én jobban szeretem a tiszta viszonyokat.

– Pedig a Titkos könyv című regényét olvasva úgy tűnt, mintha szerette volna a hatvanas-hetvenes-nyolcvanas évek megbocsátóan kedves Budapestjét.

– Utólag elolvastam a könyvet nekem meg az az érzésem, mintha egy kicsit lökött városnak ábrázoltam volna. Persze bizonyos értelemben az is volt. Élt itt buddhista láma, itt járkált a lányok fenekét csapkodó Füttyös Gyuri, vagy a Szent Péter nevű öreg csavargó... Most

másért érdekes ez a város. Gyakran dolgozom külföldiekkel, és ez alkalmat ad, hogy egy sor helyet újra végigjárva meglepődjem a változásokon. Sokat keképározzom, olyankor fel szoktam fedezni számomra addig kevésbé ismert helyeket. A Csepel-sziget szépségeit, a fantasztikus Mátyásföldet, ilyesmiket. És persze azt is, hogy ma már bizonyos szigetek jelentik a civilizációt. Egyáltalán nem véletlen, hogy ma lakóparkokat építenek, nem pedig várost. Város nem abból épül, hogy elköltönek rá tíz-húszszázmilliárdot. Város az egyes emberek gondolkodásából épül. Köz helyes példa: amíg nem takarítja valaki a boltja vagy a háza előtt a járdát, amíg nem szedi össze a kutyatulajdonos a kutyaszart, amíg írót inzulálnak a könyvhéten, addig ott nincs város.

Trencsényi Zoltán